

UCHWAŁA NR
RADY GMINY JASIONÓWKA

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463, poz. 1688) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, poz. 1429) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026" w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

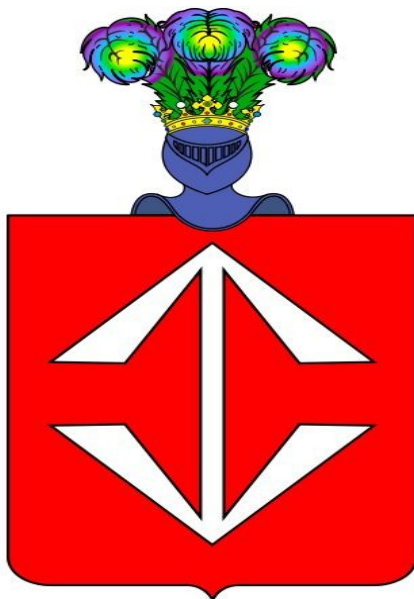
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leszek Lewicki

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Jasionówka
z dnia 2024 r.



GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024 – 2026

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Diagnoza społeczna.....	4
II. Analiza SWOT – wsparcie rodziny.....	9
III. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026.....	10
IV. Beneficjenci Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	10
V. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	11
VI . Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	11
VII. Możliwe zagrożenia, które ograniczą lub uniemożliwią osiągnięcie założonych efektów Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	11
Podsumowanie.....	12

Wstęp

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzina jest pierwszym i bardzo znaczącym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażania swoich uczuć (lęku, obaw, zadowolenia, gniewu) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wychowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny związany z niewydolnością wychowawczą, zanikaniem poczucia bezpieczeństwa, narastaniem konfliktów powoduje wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując przy tym siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

- a) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego otoczenia,
- b) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich występowaniem,
- c) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- d) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) dążenie do integracji i reintegracji rodziny,
- f) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej.

Pozostawienie rodzin dysfunkcyjnych bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym sytuacje kryzysowe powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. Ich działania powinny się opierać na zasadach wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Realizacja Programu będzie zatem odbywać się za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem przy wykorzystaniu jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest spójny z:

- a) Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 przyjętą Uchwałą Nr XXIV/161/17 Rady Gminy Jasionówka z dnia 31 października 2017 r.,
- b) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Monieckim na lata 2020 – 2029 przyjętą Uchwałą XXI/151/20 Rady Powiatu w Mońkach z dnia 26 listopada 2020 r.

Podstawa prawna działań: art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

I. Diagnoza społeczna

Gmina Jasionówka położona jest w województwie podlaskim. Od 1 stycznia 1999 r. należy do powiatu monieckiego. Zajmuje powierzchnię 96,73 km². Siedzibą gminy jest miejscowość Jasionówka. Gmina podzielona jest na wsie obejmujące sołectwa: Brzozówkę Folwarczną, Czarnystok, Dobrzyniówkę, Górnystok, Jasionówkę, Jasionóweczkę, Kalinówkę Królewską, Kamionkę, Kąty, Koziniec, Krasne Folwarczne, Krasne Małe, Krasne Stare, Krzywą, Kujbiedy, Łękobudy, Milewskie i Słomiankę.

Bazę do wskazania działań podejmowanych w ramach Gminnego Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 stanowią dane znajdujące się w zasobach Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego oraz Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane demograficzne z lat 2022-2023. Wynika z nich, iż na terenie gminy w roku 2023 r. zamieszkiwało o 26 osób mniej niż w roku 2022.

Liczba ludności	Rok 2022	Rok 2023
OGÓLEM	2657	2631
Liczba kobiet	1314	1302
Liczba mężczyzn	1343	1329

źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC w Jasionówce

Analizując powyższe dane można zauważyć tendencję malejącą dotyczącą ogólnej liczby mieszkańców naszej gminy. W ogólnej liczbie ludności gminy większość stanowili mężczyźni.

Liczba urodzeń w porównywalnych latach była niższa od liczby zgonów. Różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów przedstawia się następująco:

Wskaźniki	2022 rok	2023 rok
Liczba małżeństw	Ogółem 14, na terenie gminy 11	Ogółem 18, na terenie gminy 7
Liczba urodzeń	16	19
Liczba zgonów	49	33

źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC w Jasionówce

Zatrudnienie daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. W takim momencie stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość, o to w jaki sposób zaspokoimy potrzeby najbliższych i swoje. Taka sytuacja niejednokrotnie sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe. Jednak nie zawsze taki scenariusz musi się zrealizować. Utrata zatrudnienia może wpłynąć na to, że zaczniemy „inwestować w siebie”, zwiększać swoje umiejętności poprzez udział w kursach, szkoleniach. Utrata pracy może sprzyjać także zastanowieniu się nad własną karierą zawodową - czy to co dotychczas wykonywaliśmy dawało nam satysfakcję, czy może czas na zmiany, na przebranżowienie się.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w M ońkach wynika, iż terenie gminy Jasionówka w roku 2023 było zarejestrowanych 57 osób jako osoby bezrobotne.

Natomiast w roku 2022 było zarejestrowanych 55 osób. Liczba zarejestrowanych mężczyzn przekracza liczbę zarejestrowanych kobiet.

W poniższej tabeli zamieszczona została struktura osób bezrobotnych z podziałem na poszczególne wskaźniki:

Wyszczególnienie	Rok 2022		Rok 2023	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Ogółem	16	39	18	39
Osoby poprzednio pracujące	11	26	14	27
Zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	0	0	0	0
Dotychczas niepracujące	5	13	4	12

źródło: dane PUP Mońki

Poniżej przedstawione zostały wybrane kategorie osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu gminy Jasionówka.

Kategorie osób bezrobotnych	Rok 2022		Rok 2023	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
bez kwalifikacji zawodowych	10	27	9	30
bez doświadczenia zawodowego	5	17	2	16
do 30 roku życia	3	9	4	11
powyżej 50 roku życia	5	15	5	14
niepełnosprawni	1	1	1	2
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	2	1	1	1

źródło: dane PUP Mońki

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasionówce wynika, iż najczęstszym powodem nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie finansowe było ubóstwo oraz długotrwała choroba. Można pokusić się o stwierdzenie, że jest to spowodowane starzeniem się społeczeństwa, co jest widoczne także pośród mieszkańców naszej gminy.

Wskazane w poniższej tabeli dysfunkcje takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez pracowników pomocy społecznej priorytetowo, gdyż dotyczy to najmłodszych mieszkańców gminy tj. dzieci.

Powód przyznania pomocy	2022 rok		2023 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	109	316	96	262
Sieroctwo	1	4	0	0
Bezdomność	4	4	1	1
Bezrobocie	33	82	26	66
Niepełnosprawność	39	82	41	74
Długotrwała lub ciężka choroba	77	209	79	186

Przemoc w rodzinie	2	11	0	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	11	38	12	41
Rodziny niepełna	10	33	9	26
Rodzina wielodzietna	1	5	3	15
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	14	28	11	21
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Istotną rolę w pracy GOPS w Jasionówce odgrywa praca socjalna czyli interdyscyplinarna działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód, prowadzona jest w oparciu o dokonanie przez pracownika socjalnego diagnozy sytuacji w rodzinie.

Poniższa tabela ukazuje liczbę osób objętych pracą socjalną, poradnictwem oraz interwencją kryzysową w latach 2022-2023.

Forma udzielonej pomocy	2022 rok		2023 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Praca socjalna ogółem	143	330	80	218
Tylko praca socjalna	75	136	37	90
Poradnictwo	107	271	78	215
Interwencja kryzysowa	31	66	30	70

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Jednym z najistotniejszych czynników warunkujących właściwe funkcjonowanie dziecka w środowisku społecznym jest zdolność rodziców do prawidłowego reagowania w sytuacjach wychowawczych, uwzględniająca potrzeby dziecka przy wykorzystaniu wiedzy i w oparciu o system wartości i norm. Niezbędna jest świadomość celów wychowania i umiejętność działania wychowawczego. Każde dziecko wymaga komunikowania uczuć oraz udzielania wsparcia stosownego do wieku i potrzeb indywidualnych. Prawidłową postawę rodzicielską cechuje akceptacja dziecka, współdziałanie z dzieckiem oraz uznanie praw dziecka. Rodziców, których negatywne wzorce zachowań w sposób stały i dominujący wpływają na życie dziecka, cechują postawy rodzicielskie negatywne tj.: postawa odrzucająca, postawa unikająca, postawa nadmiernie wymagająca, postawa nadmiernie chroniąca.

W przypadku braku wzajemnej współpracy z pracownikami socjalnymi i widocznych rażących zaniedbaniach wobec dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania, w tym informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku występowania jakiegokolwiek krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji. Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko

rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku braku możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej- czyli sprawowanej przez rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka;
- 2) instytucjonalnej - czyli placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych z terenu gminy Jasionówka w latach 2022-2023.

Rodzaje pieczy zastępczej	2022	2023
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na podstawie orzeczenia sądu	3	3
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na podstawie orzeczenia sądu	1	1
Liczba dzieci przebywających z rodzicem biologicznym na podstawie orzeczenia sądu	0	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

W szeroko rozumianych oddziaływaniach na rzecz rodzin borykających się z różnego rodzaju dysfunkcjami nie sposób nie wspomnieć o roli kuratorów zawodowych i społecznych Sądu Rejonowego w Białymstoku. W swojej pracy realizują oni zadania o charakterze wychowawczo – resocjalizującym, diagnostycznym, profilaktycznym oraz kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. W trakcie realizacji orzeczeń ściśle współpracują z pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w GOPS w Jasionówce oraz pedagogami zatrudnionymi w Zespole Szkolno- Przedszkolnym w Jasionówce.

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców w bardzo negatywny sposób wpływa na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym krzywdzonego dziecka mogą wystąpić próby samobójcze, depresje, zaburzenia osobowości, większa skłonność sięgania po alkohol, narkotyki. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe często powielają przemocowe zachowania rodziców wobec swoich dzieci. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych (od czerwca 2023 grup diagnostyczno – pomocowych) Zespołu Interdyscyplinarnego w Jasionówce.

W roku 2022 prowadzono procedurę "Niebieskiej karty" w 8 rodzinach, natomiast w roku 2023 w 4 rodzinach. W ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego podejmowane są działania w indywidualnych przypadkach przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji zgodnie z ustalonym planem pomocy przez pracownika socjalnego i dzielnicowego.

W rodzinach, w których przebywają małoletnie dzieci odpowiednie działania podejmowane są przez pedagoga szkolnego, we współpracy z pracownikiem socjalnym oraz dzielnicowymi.

Istotnym elementem wsparcia dla mieszkańców gminy jest Gminny Punkt Konsultacyjny w Jasionówce. Podczas rozmów z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi, przekazywano wiedzę o chorobie alkoholowej, mechanizmach uzależnienia oraz wskazywano konsekwencje wynikające z nadużywania alkoholu. Przekazano wiedzę na temat sposobów radzenia sobie z problemem, głodem alkoholowym, nawrotami: program HALT i program 24 godzin. W roku 2023 przeprowadzono 50 dwugodzinnych konsultacji z osobami współuzależnionymi, uzależnionymi od alkoholu, doświadczającymi przemocy domowej, stosującymi przemoc oraz mającymi problemy psychospołeczne i potrzebującymi porad natury prawnej. Prowadzone były zajęcia w formie grupy wsparcia.

Osobom zwracającym się w poszukiwaniu pomocy udostępniona została fachowa literatura z zakresu uzależnień. W Punkcie udostępniono ulotki informacyjno - edukacyjne z zakresu profilaktyki i uzależnień.

Zapewnienie możliwości systematycznej pracy nad rozwiązywaniem problemów alkoholowych w rodzinach oraz zapobieganiem przemocy domowej stanowi niezbędny element działalności informacyjno-edukacyjnej i profilaktyczno- naprawczej osób działających na rzecz lokalnej koalicji trzeźwościowej.

Ważnym elementem pomocy dla rodzin zamieszkujących na terenie naszej gminy jest pomoc przyznawana przez GOPS w Jasionówce w ramach wieloletniego programu Pomoc Państwa w zakresie Dożywiania. Program przewiduje przyznawanie zasiłku celowego na zakup posiłku oraz żywności, a także realizację pomocy w formie zakupu bezpłatnych posiłków dzieciom oraz osobom dorosłym, które spełniają przesłanki do udzielenia tej formy pomocy.

Kluczowym elementem działań podejmowanych przez GOPS w Jasionówce, Zespół Szkolno-Przedszkolny oraz Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki są działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną, które wymuszają na osobach udzielających wsparcia indywidualnego podejścia do każdego przypadku, zerwania z szablonowym myśleniem i działaniem oraz całościowe postrzeganie sytuacji jednostki/grupy, która potrzebuje wsparcia. Cyklicznie w tym zakresie rozwijana jest współpraca zarówno z organizacjami pozarządowymi i kołami gospodyń wiejskich znajdującymi się na terenie gminy: Stowarzyszenie Ziemi Jasionowskiej "Pro Bogoryja", Stowarzyszenie Przyjaciół Słomianki, Koło Gospodyń Wiejskich " Królewianki", Koło Gospodyń Wiejskich w Słomiance.

W ramach działań związanych z aktywną integracją w latach 2022-2023 organizowano:

- a) systematyczne spotkania seniorów w – Klub Senior + w Słomiance, w ramach których odbywały się warsztaty tematyczne z zakresu promocji zdrowia, kulinarne, rękodzieła, komputerowe, z zakresu bezpieczeństwa seniorów,
- b) imprezę sportowo – integracyjną, np pikniki tematyczne dla rodzin oraz dzieci,
- c) projekt socjalny „Tradycja siłą tożsamości młodego pokolenia i jego zdrowia” realizowany w przedszkolu wraz z udziałem seniorów.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym oferuje zajęcia:

- 1) kreatywne- plastyczne, rękodzieła, sensoplastyka,
- 2) taneczne dla młodszych dzieci- " Baby dance",
- 3) warsztaty dla mażorettek, których skąd liczy obecnie 32 osoby w trzech sekcjach- Taktusie, Taktik i Takt,
- 4) nauka gry na instrumentach w ramach działań Młodzieżowej Orkiestry Dętej", która w swoich szeregach liczy obecnie 36 osób.

W 2023 roku odbywały się również zajęcia teatralne. Cyklicznie już od kilku lat organizowane są zajęcia podczas wakacji i ferii zimowych - "Akcji lato" oraz "Akcji Zima".

W ramach swoich działań GOKSiT wspiera organizacyjnie wszystkie imprezy, obchody, jubileusze organizowane na szczeblu gminnym

Do Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Jasionówce uczęszcza obecnie ogółem 209 dzieci. Do przedszkola uczęszcza 74 dzieci. Natomiast do oddziałów I-VIII uczęszcza 135 uczniów Oprócz obowiązkowych i nieobowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w placówce dzieci mają wsparcie 2 pedagogów szkolnych, w tym jednego specjalnego oraz w formie zajęć rewalidacyjnych, logopedycznych.

Podejmowane przez wychowawców świetlicy działania ukierunkowane są na rozwój zainteresowań wychowanków i zaspokajanie potrzeb opiekuńczo-wychowawczych. Dzieciom przebywającym w świetlicy oferuje się uczestnictwo w różnorodnych formach zajęć.

Są to zajęcia:

- plastyczno-techniczne
- sportowe,

- szachowe,
- czytelnicze,
- artystyczne,
- stolikowe,
- dydaktyczne.

W ramach działalności dydaktycznej świetlica umożliwia uczniom odrabianie zadań domowych, a także oferuje pomoc uczniom słabszym. Dzieci korzystają z gier edukacyjno-towarzyskich zgromadzonych w świetlicy i mają również czas na swobodne zabawy wynikające z ich zainteresowań.

Zespół Szkolno – Przedszkolny, w szczególności pedagogzy, wspiera także rodziny w sferze opiekuńczo- wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. Realizowane są również przedsięwzięcia, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe.

II. Analiza SWOT – wsparcie rodziny

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w Gminie Jasionówka.

1. Mocne strony:

- 1) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- 3) dobra współpraca międzyinstytucjonalna oraz z organizacjami pozarządowymi;
- 4) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;
- 5) liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówce oświatowej zlokalizowanej na terenie Gminy Jasionówka;
- 6) działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjnego;
- 7) obowiązujące strategie, programy, akty prawne.

2. Słabe strony:

- 1) bezradność i niskie kwalifikacje opiekuńczo – wychowawcze rodziców;
- 2) brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetów;
- 3) wzrost liczby zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- 4) niewystarczająca ilość lokali chronionych/ mieszkań socjalnych;
- 5) ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- 6) niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych;
- 7) utrudniony dojazd do poszczególnych miejscowości zarówno na terenie gminy jak i poza nią;
- 8) niekorzystne prognozy demograficzne.

3. Szanse:

- 1) wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców;
- 2) wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;

- 3) aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych;
- 4) możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań;
- 5) dalszy rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami;
- 6) możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników GOPS Jasionówka
- 7) rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym;
- 8) możliwość skorzystania przez mieszkańców Gminy Jasionówka ze wsparcia specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym w Jasionówce, w tym psycholog oraz specjalista psychoterapii.

4. Zagrożenia:

- 1) zanik więzi i tradycji rodzinnych;
- 2) rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę);
- 3) zaniedbania emocjonalne dziecka;
- 4) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- 5) obniżanie się aspiracji życiowych;
- 6) brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko;
- 7) nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające;
- 8) negatywne wzorce zachowań społecznych; i. wzrost agresji wśród dzieci i młodzieży;
- 9) wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży;
- 10) rosnące zapotrzebowanie na udzielania wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym;
- 11) wypalenie zawodowe pracowników.

III. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Głównym celem Programu jest „Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.
4. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet , które po urodzeniu wracają na rynek pracy.

IV. Beneficjenci Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Rodziny z terenu Gminy Jasionówka ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym jak i również rodzin, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.
3. Instytucje oraz zatrudnieni w nich pracownicy działający na rzecz rodzin (jako beneficjenci pośredni).

Działania na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi powinny mieć charakter zarówno finansowy jak i niefinansowy i być oparte między innymi na działaniach specjalistów, w tym pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, terapeutów i innych specjalistów, z którymi zostanie nawiązana współpraca. Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze wspierania rodzin i dzieci, pozwoli wykorzystać w pełni potencjał gminy na rzecz pomocy rodzinom mającym trudności opiekuńczo –

wychowawcze. Istotnym elementem prowadzonych działań jest również stałe podnoszenie kompetencji specjalistów.

V. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasionówce przy współpracy:

- Pracowników socjalnych,
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Jasionówce
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jasionówce
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach
- Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Jasionówce
- Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Jasionówce
- Policji
- Organizacji pozarządowych
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

VI. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Stworzenie lepszych relacji w rodzinie, uzyskanie przez rodziny wsparcia w zakresie nabycia umiejętności gospodarowania budżetem, utrzymaniem czystości w mieszkaniu, zachowanie higieny osobistej, większe zainteresowanie ze strony rodziców edukacją dzieci ich stanem zdrowia.
2. Zabezpieczenie środków niezbędnych do partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.
3. Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w szeroko rozumianej pieczy zastępczej.
4. Rozszerzenie oferty działań pomocowych, kulturalnych, oświatowych na rzecz rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych oraz w których występują długotrwała choroba oraz niepełnosprawność,
5. Konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji.
6. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów mieszkańców gminy, które pozwolą na obranie bardziej skutecznych form wsparcia; przyczyni się to do zwiększenia skuteczności działań pokonując trudności w codziennym funkcjonowaniu.,

VII. Możliwe zagrożenia, które ograniczą lub uniemożliwią osiągnięcie założonych efektów Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Niechęć rodzin do podjęcia współpracy z pracownikiem socjalnym, która może przejawiać się brakiem podejmowania działań ze strony poszczególnych członków rodzin niezbędnych do realizacji opracowanego wspólnie planu pracy z rodziną, który ma na celu poprawę ich funkcjonowania w środowisku.
2. Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadania może uniemożliwić w pełnym zakresie podmiotom zaangażowanym we wsparcie rodzin podnoszenia swoich kwalifikacji, jak również uniemożliwi zatrudnienie specjalistów (np. psychologa, pedagoga, radcę prawnego), którzy swoimi działaniami mieliby wesprzeć pracę asystenta rodziny.

Podsumowanie

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązać własne problemy, ale są też takie, które nie potrafią w pełni wypełniać swych funkcji oraz rozwiązywać pojawiające się sytuacje kryzysowe. Trudne warunki materialne, nie rozwiązane problemy, niedostatek w spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, rozpad rodziny, zrywanie więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają interwencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować możliwe siły i środki społeczne. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Zadaniem wszystkich instytucji działających w tym obszarze jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają przemocy ze strony rodziców, zaniedbania. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Należy mieć świadomość, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg nowych zadań nie zabezpieczając środków finansowych na ich realizację.